Lietas arhīva Nr. C-1849-21/42
ECLI:LV:RVPT:2021:0218.C30582320.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīga, 2021. gada 18. februārī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
tiesnese Baiba Ozoliņa
rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA „/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 15. jūlijā prasītāja SIA „/Nosaukums A/" cēlusi prasību pret atbildētājiem /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu, kurā, pamatojoties uz Dzīvokļa īpašuma likuma 8. panta otro daļu un 10. pantu, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septīto daļu, Civillikuma 382., 701., 705., 781., 1587., 1651. pantu, 1652. panta trešo daļu, 1662., 1716. pantu, 1759. panta 1. punktu, 1762., 1765., 1779. un 1828. pantu, lūgts piedzīt no atbildētāja /pers. A/ prasītājas labā parādu par dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekošanu un sniegtajiem pakalpojumiem 1273,89 EUR, līgumsodu 236,24 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 475,92 EUR un tiesas izdevumus 196,23 EUR, un piedzīt no atbildētājas /pers. B/ prasītājas labā parādu par dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekošanu un sniegtajiem pakalpojumiem no 1273,89 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 475,92 EUR un tiesas izdevumus 196,23 EUR; atzīt prasītājai tiesības saņemt no atbildētājiem līdz sprieduma izpildei likumiskos procentus 6 % gadā no prasības pamatparāda summas.

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītājas pārvaldīšanā atrodas dzīvojamā māja /adrese/.

[1.2] Atbildētājam/pers. B/, pamatojoties uz 2001. gada 15. februāra Pirkuma līgumu, no 2006. gada 18. janvāra līdz 2013. gada 9. novembrim bija nostiprināta īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvokļa Nr. 16, /adrese/.

Atbildētāja/pers. B/ īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no dzīvokļa Nr. /adrese/, ieguvusi pamatojoties uz 2012. gada 18. oktobra mantojuma apliecību un īpašuma tiesības zemesgrāmatā bija nostiprinātās no 2012. gada 1. novembra līdz 2014. gada 17. jūnijam.

Mantojuma atstājēja /pers. E/ mirusi /miršanas datums/, līdz ar to atbildētāja /pers. B/ īpašuma tiesības ieguvusi jau ar mantojuma atklāšanās brīdi - /datums/.

[1.3] 2001. gada 26. februārī starp prasītāju un atbildētāju /pers. A/ noslēgts Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums.

Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums ar atbildētāju /pers. B/ nav noslēgts.

[1.4] Prasītāja pilnā apmērā izpildīja savas saistības pret atbildētājiem, taču atbildētāji nav norēķinājušies par saņemtajiem apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem, kā rezultātā radies šāds maksājumu parāds: pamatparāds 2547,77 EUR no 2012. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 9. novembrim, līgumsods 236,24 EUR no 2012. gada 10. maija līdz 2013. gada 8. novembrim un likumiskie nokavējuma procenti 951,84 EUR no 2013. gada 9. novembra līdz 2020. gada 1. martam.

[2] 2020. gada 28. jūlijā tiesā saņemti prasītājas prasības precizējumi, ka 2020. gada 23. jūlijā atbildētāja /pers. B/ veica pamatparāda 1273,89 EUR, likumisko procentu 475,92 EUR un tiesas izdevumu 196,32 EUR pilnīgu samaksu, līdz ar to lūdz tiesu izbeigt tiesvedību daļā pret atbildētāju /pers. B/.

[3] 2020. gada 12. augustā tiesā saņemts atbildētājas /pers. B/ paskaidrojums, ka prasību atzīst, pielikumā pievienojot maksājuma dokumentu, kas apliecina parāda 1946,13 EUR samaksu prasītājai.

[4] Atbildētājs/pers. B/ paskaidrojumus par prasību tiesā nav iesniedzis.

[5] 2021. gada 5. janvārī lietas dalībniekiem paziņots, ka pamatojoties uz Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojuma Nr. 655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" 5.19.1. punktu civillieta noņemta no izskatīšanas mutvārdu procesā 2021. gada 4. februārī plkst. 11:00, noliekot izskatīšanu rakstveida procesā 2021. gada 4. februārī. Termiņš papildus paskaidrojumu, noraidījumu un citu lūgumu pieteikšanai noteikts līdz 2021. gada 20. janvārim.

Puses papildus paskaidrojumus, noraidījumus un citus lūgumus noteiktajā termiņā neiesniedza.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka tiesvedība prasības daļā par parāda piedziņu no atbildētājas /pers. B/ ir izbeidzama, bet prasība daļā par parāda piedziņu no atbildētāja /pers. A/ ir apmierināma daļēji.

[6.1] Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrots, ka pušu starpā nepastāv strīds par to, prasītāja apsaimnieko daudzdzīvokļu dzīvojamo māju /adrese/ (10.-22., 25., 26.-34. lietas lapa). Atbildētājam/pers. B/ no 2006. gada 18. janvāra līdz 2013. gada 9. novembrim piederēja ½ domājama daļa no dzīvokļa Nr. 16, /adrese/ (45.-48. lietas lapa). 2001. gada 26. februārī starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums (35.-38. lietas lapa).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājam saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10. panta pirmo daļu ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus šā likuma 13. pantā noteiktajā kārtībā, norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu (piemēram, apkure, aukstais ūdens, kanalizācija, sadzīves atkritumu izvešana) un maksāt uz dzīvokļa īpašumu attiecinātos nodokļus, atbilstoši viņu īpašum domājamo daļu apmērām.

[6.2] Saskaņā ar prasītājas aprēķinu, atbildētāja parāds par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem no 2012. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 9. novembrim ir 1273,89 EUR (49.-51., 57. lietas lapa). Atbildētājs šo aprēķinu un parāda apmēru nav apstrīdējis.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka atbildētājs, pretēji Civillikuma 1828. un 1832. pantā noteiktajam, nav ievērojis prasītājas rēķinos noteiktos termiņus saistību izpildei un nav norēķinājies ar prasītāju par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem.

Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājam no 2012. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 9. novembrim ir izveidojies parāds par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem 1273,89 EUR.

[6.3] Ņemot vērā to, ka atbildētājs savas saistības pret prasītāju nav izpildījis, tiesa atzīst, ka atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, tāpēc saskaņā ar

Civillikuma 1759. panta 1. punktu atbildētājam ir pienākums maksāt prasītājai nokavējuma procentus.

Ņemot vērā to, ka pušu starpā nav bijusi vienošanās par nokavējuma procentu apmēru, tiesa atzīst, ka tie, saskaņā ar Civilprocesa likuma 1765. panta pirmo daļu, ir nosakāmi 6 % apmērā no nesamaksātā pamatparāda.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus par samaksas nokavējumu no 2013. gada 9. novembra līdz 2020. gada 1. martam 475,92 EUR.

[6.4] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līgumsodu par samaksas kavējumu no 2012. gada 10. maija līdz 2013. gada 8. novembrim 236,24 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. pantu līgumsods ir pamet̄ums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Līgumsods par saistību neizpildi vispār ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā. Līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Savukārt Civillikuma 1720. pantā noteikts, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts vai līgumsods norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Saskaņā ar Civillikuma 1717. pantu līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, kā arī tiesību saņemt līgumisko procentus.

Saskaņā ar tiesu praksē vairākkārt apstiprināto judikatūru, tiesai jāpārbauda līgumsoda maksāšanas pienākuma pastāvēšana un līgumsoda apmērs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (kā speciālo tiesību normu) kontekstā, neatkarīgi no tā, vai strīdā patērētājs uz šādiem apsvērumiem norāda, vai nenorāda. Latvijas Republikas Augstākā tiesa ir atzinusi, ka tiesām, izskatot pret patērētajiem celtās prasības par līgumsoda piedziņu, ir jāņem vērā parādnieka kā patērētāja īpašais statuss un tiesību aktos ietvertais tiesību aizsardzības regulējums (*sk., piem., Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 16. oktobra spriedums lietā Nr. C32246711; arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2011. gada 31. augusta spriedums lietā Nr. SKC-221/2011*).

Tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesības prasīt no atbildētājiem līgumsodu par saistību izpildes nokavējumu, jo šādas tiesības noteiktas gan Civillikumā, gan pušu noslēgtajā līgumā. Tomēr tiesa uzskata, ka tiesai ir pamats un pienākums vērtēt prasītājas aprēķināta līgumsoda samērīgumu un atbilstību godīgai darījumu praksei.

Atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1. panta pirmās daļas 3. un 4. punktam atbildētājs šajās līgumiskajās attiecībās ir uzskatāms par patērētāju, bet prasītāja kā kreditors – par pakalpojumu sniedzēju.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5. pants paredz pakalpojumu sniedzējiem pienākumu līgumu noslēgšanā ievērot pušu tiesiskās vienlīdzības principu. Saskaņā ar šā likuma 5. panta otrās daļas 5. punktu, līguma noteikumi ir pretrunā ar pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā labticīguma prasībām. Savukārt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punkts liedz prasītājam kā pakalpojumu sniedzējam piemērot neproporcionāli lielu līgumsodu un tādējādi ir pretrunā labas ticības principam.

No Civillikuma 1716. panta izriet, ka līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu atzīstams soda samērīguma princips. (*sk.: Latvijas Republikas Augstākā tiesas Senāta Civillietu departamenta Tiesu prakses līgumsodu piemērošanā apkopojums, 2013, 19.-20. lpp.*) Līgumsoda uzdevums ir ietekmēt parādnieka saistību izpildi, nevis nodrošināt kreditoram labumu papildus parādnieka pamatsaistībai. Tā piedziņa nav kreditora pienākums, bet tiesības, un šīs tiesības ir izlietojamas pēc labas ticības, kā to nosaka Civillikuma 1. pants. Minētajā tiesību normā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Prasītāja nav norādījusi uz kādiem papildu zaudējumiem, ko tai radījusi parāda savlaicīga nesamaksāšana.

Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumā 3.4. punktā puses vienojušās, ka maksājumu par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, komunālo maksājumu kavējumu, maksājama soda nauda 0,1% apmērā no kopējās parādu summas, kas var augt līdz bezgalībai. Tiesa uzskata, ka šādi līguma noteikumi uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Tiesa ņem vērā arī to, ka likumdevējs ar 2014. gada 1. janvāri ir aprobežojis līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) ar 10 % no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra (Civillikuma 1716. pants).

Tiesa atzīst, ka prasītais līgumsods 236,24 EUR apmērā ir nesamērīgs un neatbilstošs atbildētāju nokavētajām saistībām, un līgumsods nosakāms 10 % apmērā no pamatparāda, tas ir, 127,39 EUR.

[6.5] Tādējādi tiesa atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenams parāds par apsaimniekošanu un sniegtajiem pakalpojumiem no 2012. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 9. novembrim 1273,89 EUR, likumiskie nokavējuma procenti no 2013. gada 9. novembra līdz 2020. gada 1. martam 475,92 EUR un līgumsods no 2012. gada 10. maija līdz 2013. gada 8. novembrim 127,39 EUR.

Savukārt prasība daļā par līgumsoda 108,86 EUR piedziņu ir noraidāma.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu, prasītājai atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos procentus, kas saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu ir seši procenti no simta gadā, no neatmaksātā pamatparāda.

[8] Ceļot prasību prasītāja samaksāja valsts nodevu 354,07 EUR (8. lietas lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR (9. lietas lapa). Atbildētāja/pers. B/ prasītājai atlīdzinājusi tiesas izdevumus 196,32 EUR.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētāja prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi 193,12 EUR, proporcionāli apmierinātajai prasības daļai.

[9] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, sprieduma labprātīgai izpildei nosakāms termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

[10] Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 1. punktā noteikts, ka prasītājs ir tiesīgs pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības.

Ņemot vērā to, ka prasītāja 2020. gada 28. jūlijā ir atteikusies no prasības daļā par parāda piedziņu no atbildētājas /pers. B/, jo viņa pēc prasības celšanas savas saistības izpildījusi pilnā apmērā (73. lietas lapa), tiesa atzīst, ka tiesvedība, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu, prasības daļā par parāda piedziņu no atbildētājas /pers. B/ ir izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 41., 93., 97., 193., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

Izbeigt tiesvedību SIA "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Apmierināt daļēji SIA "/Nosaukums A/" prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/ SIA "/Nosaukums A/" labā parādu par apsaimniekošanu un sniegtajiem pakalpojumiem no 2012. gada 1. aprīļa līdz 2013. gada 9. novembrim 1273,89 EUR, likumiskos nokavējuma procentus no 2013. gada 9. novembra līdz 2020. gada 1. martam 475,92 EUR, līgumsodu no 2012. gada 10. maija līdz 2013. gada 8. novembrim 127,39 EUR un tiesas izdevumus 193,12 EUR, kopā 2070,32 EUR.

Atzīt SIA „/Nosaukums A/" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus (seši procenti no simta gadā) no neatmaksātā pamatparāda.

Samaksa veicama uz vienu no SIA „/Nosaukums A/", reģ.Nr. /reģistrācijas numurs/, kontiem: AS "Swedbank" Nr. /konta numurs/; AS "Citadele banka" Nr. /konta numurs/; AS "SEB banka" Nr. /konta numurs/; AS „Luminor banka" Nr. /konta numurs/ vai Nr. /konta numurs/.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasību daļā par līgumsoda piedziņu 108,86 EUR noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā, Jēzusbaznīcas ielā 6, Rīgā, LV-1050.

Tiesnese Baiba Ozoliņa